

№ 182
1879

GOTLAND.

Inskriftningsbok

för

Nr ¹⁸² 1879 *A. A. Olsson*

Utfärdad

af

E. A. Anelius

Beviljare för *Poma*

Kompaniornärde Nr *182*.

Denna bok medföres vid inställelse till tjänstgöring i fred och krig, äfvensom vid mönstring i hemorten; och skall den samma jemväl företes vid anmälan eller framställning hos inskrifningsmyndighet, områdesbefäl, pastorsembete, sjömanshusdirektion eller roteman i Stockholm.

Värnpliktig, som åstundar anställning vid härens eller flottans stam, skall uppvisa boken för vederbörande befäl. Vinnes dylik anställning, aflemnas boken till förvar hos militärbefälet.

Vid inflyttning till något af rikets län å fastlandet erhålles ny inskrifningsbok.

Innehafvarens

för- och tillnamn: August Ekefrid
Olsson

födelse-år och dag: 1860 Augusti 5.

födelseort: Wänge Sackved

yrke eller titel: Präst

Alf Olin $4\frac{1}{2}$ metallkan

W. Glammereström järn

Formulär till adressaummälan.

J. Andersson järn h

Till Befälhafvaren för N. N. kompanierråde

(N. N. kompanierrådes 1. (2) afdelningsområde)

R. Linderström och tryck

Undertecknad är boende i hemmanet N. N.

(i lägenheten N. N. under hemmanet N. N.) af

N. N. församling N. N. i (orten N. N. i kvartoret

N. N. huset n:o 00 af N. N. stad).

Myron Ort och tid Metallkan

N:o 00 $\frac{00}{00}$ N. N.

Lindber Dito

N. N. (titel)

O. Pettersson Dito

Nilsen Mattén

Österberg

Fläggan Söbe 3 tum rör

Söderings pumpa med rör och 3 tum

Petersson rör

Halmber 5 meter rör

Budin Richardve Metal

G. Nilson Lokrumme ^{metall}

C. Dalgreen ^{metall} ur Lohrumme ^{metall}

Värnpligtslagen den 5. Juni 1885,

sådan som den gäller för Gotlands län,

och er

öfriga föreskrifter angående de värnpligtiga inom nämnda län.

I. Allmänna bestämmelser.

Hvarje manlig invånare i Gotlands län är värnpliktig, d. v. s. skyldig till personlig krigstjänst, från och med det år, under hvilket han fyller 19 år, till och med det, under hvilket han fyller 38 år.¹

2. Värnpligten fullgöres i beväringen och landstormen.

¹ I olikhet med värnpligtsförhållandena inom Gotlands län gälla inom det öfriga Sverige följande bestämmelser angående värnpligts-, tjänste- och öfningstiden:

a) värnpligten inträder vid början af det tjogonde-första året och fortfar till och med det trettiondesandra;

b) tjänstetiden i beväringen är 6 år;

c) den värnpligtige är skyldig att för sin utbildning tjänstgöra i 42 dagar, hvilken tjänstgöring fullgöres vid rytteriet, artilleriet, ingenjörtrupperna och flottan under det första året, men vid folköket och trängen under 2 år med 27 dagar under det första året och 15 dagar under det derpå följande.

Tjenstetiden i beväringen är 12 år, hvaraf 6 i första och 6 i andra uppbådet. Den, som innehaft anställning vid härens eller flottans stam under minst 2 år, skall dock efter erhållet afsked tillhöra beväringens första uppbåd under hela sin värnpligtstid, d. v. s. till och med det år, under hvilket han fyller 38 år. Värnpliktig åter, som vid ingången af det år, under hvilket han fyllde 19 år, varit vid sjömanshus inskrifven minst 4 år och deraf under minst 12 månader haft anställning i utrikes sjöfart samt till följd deraf befriats från öfning i fredstid, skall tillhöra Gotlands läns beväringens reserv under hela sin värnpligtstid samt är under samma tid skyldig att i händelse af krig förrätta den tjenstgöring, som för försvaret af Gotland kan blifva honom ålagd.

I krigstid bestämmer endast behovet tjenstetidens längd för det inkallade manskapet.

Under den tid värnpliktig icke tillhör beväringen, tillhör han landstormen.

Såväl under fred som i krigstid äro de värnpliktige i Gotlands län befriade från tjenstgöring utom länets område.

3. Värnpliktig är skyldig att inställa sig till inskrifning i hären eller flottan det år, han fyller 19 år. Från början af detta år beräknas tjenstetiden i beväringen, äfven om den värnpliktige till följd af laga förfall eller beviljad uppskof först ett senare år skulle blifva inskrifven. Har sådan senare inskrifning skett till följd af den värnpliktiges förfallolösa uteblifvande, räknas tjenstetiden i beväringen från början af inskrifningsåret. Inställer inskrifven värnpliktig sig icke till tjenstgöring det år, han första gången blifvit inkallad till vapenöfning, räknas hans tjenstetid i bevärin-

Beräkning af tjenstetiden i beväringen.

gen från början af det år, han inträder i tjenstgöring.

Den, som inskrifves före det år, värnpligten inträder, d. v. s. före det nittonde året, tillhör likväl beväringen, intill dess 12 år förflutit från och med det år, då han fyllde 19 år, sålunda till och med det år, hvarunder han uppnår 30 års ålder.

4. Värnpliktig, som är lagstadd eller annorledes i annans tjenst eller arbete antagen, må ej af husbonde eller arbetsgifvare hindras att i behörig ordning inställa sig till inskrifning, vapenöfning eller annan tjenstgöring.

Husbonde må ej hindra värnpliktige insättelse.

5. Till tjenstgöring inkallad värnpliktig är underkastad de i krigslag gifna bestämmelser, såväl under all tjenstgöring och under marscher, då han står under militärbefäl, som ock i fråga om åttlydnad af påbud, hvarigenom han vid utbrott af eller fara för krig inkallas till tjenstgöring.

Då värnpliktig lyder under krigslag.

6. Värnpliktig, som är förlastig medborgertligt förtroende, må ej vapenöfvas, utan skall till lämpliga arbeten användas.

Värnpliktig förlastig medborgertligt förtroende.

7. De värnpliktige indelas för hvarje år i 20 klasser, af hvilka klasserna 1—6 omfatta beväringens män, tillhörande första uppbådet och Gotlands läns beväringens reserv, klasserna 7—12 beväringens män af andra uppbådet och förenämnda reserv samt klasserna 13—20 landstormsmän och beväringens män af reserven.

Indelning i årtidningar.

Värnpliktige, som icke tillhöra Gotlands läns beväringens reserv, hänföras till första klassen intill utgången af det år, de fullgjort första årets tjenstgöring i beväringen, och till andra klassen intill utgången af det år, de fullgjort andra årets tjenstgöring, hvarefter de öfvergå till den tredje klassen

Tjenstetiden i beväringen är 12 år, hvaraf 6 i första och 6 i andra uppbådet. Den, som innehaft anställning vid härens eller flottans stam under minst 2 år, skall dock efter erhållet afsked tillhöra beväringens första uppbåd under hela sin värnpligtstid, d. v. s. till och med det år, under hvilket han fyller 38 år. Värnpliktig åter, som vid ingången af det år, under hvilket han fylde 19 år, varit vid sjömanshus inskrifven minst 4 år och deraf under minst 12 månader haft anställning i utrikes sjöfart samt till följd deraf befriats från öfning i fredstid, skall tillhöra Gotlands läns beväringens reserv under hela sin värnpligtstid samt är under samma tid skyldig att i händelse af krig förrätta den tjenstgöring, som för försvaret af Gotland kan blifva honom ålagd.

I krigstid bestämmer endast behovet tjenstetidens längd för det inkallade manskapet.

Under den tid värnpliktig icke tillhör beväringen, tillhör han landstormen.

Såväl under fred som i krigstid äro de värnpligtige i Gotlands län befriade från tjenstgöring utom länets område.

3. Värnpliktig är skyldig att inställa sig till inskrifning i hären eller flottan det år, han fyller 19 år. Från början af detta år beräknas tjenstetiden i beväringen, äfven om den värnpligtige till följd af laga förfall eller beviljad uppskof först ett senare år skulle blifva inskrifven. Har sådan senare inskrifning skett till följd af den värnpligtiges förfallolösa uteblifvande, räknas tjenstetiden i beväringen från början af inskrifningsåret. Inställer inskrifven värnpliktig sig icke till tjenstgöring det år, han första gången blifvit inkallad till vapenöfning, räknas hans tjenstetid i bevärin-

*Beräkning
af tjenste-
tiden i be-
väringen.*

gen från början af det år, han inträder i tjenstgöring.

Den, som inskrifves före det år, värnpligten inträder, d. v. s. före det mittonde året, tillhör likväl beväringen, intill dess 12 år förflutit från och med det år, då han fylde 19 år, sålunda till och med det år, hvarunder han uppnår 30 års ålder.

4. Värnpliktig, som är lagstadd eller anmordes i annans tjänst eller arbete antagen, må ej af husbonde eller arbetsgifvare hindras att i behörig ordning inställa sig till inskrifning, vapenöfning eller annan tjenstgöring.

*Husbonde
må ej
hindra
värn-
pligtigs
inställelse.*

5. Till tjenstgöring inkallad värnpliktig är underkastad de i krigslag gifna bestämmelser, såväl under all tjenstgöring och under marscher, då han står under militärbefäl, som ock i fråga om åtlydnad af påbud, hvarigenom han vid utbrott af eller fara för krig inkallas till tjenstgöring.

*Då värn-
pliktig
tyder under
krigslag.*

6. Värnpliktig, som är förlustig medborgersligt förtroende, må ej vapenöfvas, utan skall till lämpliga arbeten användas.

*Värn-
pliktig för-
lustig med-
borgersligt
förtroende.*

7. De värnpligtige indelas för hvarje år i 20 klasser, af hvilka klasserna 1—6 omfatta beväringens män, tillhörande första uppbådet och Gotlands läns beväringens reserv, klasserna 7—12 beväringens män af andra uppbådet och förenämnda reserv samt klasserna 13—20 landstormsmän och beväringens män af reserven.

*Indelning i
årklasser.*

Värnpligtige, som icke tillhöra Gotlands läns beväringens reserv, hänföras till första klassen intill utgången af det år, de fullgjort första årets tjenstgöring i beväringen, och till andra klassen intill utgången af det år, de fullgjort andra årets tjenstgöring, hvarefter de öfvergå till den tredje klassen

o. s. v. De, som från anställning vid härens eller flottans stam öfverförts till beväringens första upp-
båd och antingen fullgjort stadgad tjänstgöring i
beväringen eller vid stammen undergått så lång
tids öfning, som motsvarar eller öfverstiger berörda
tjänstgöring, tillhöra dock under hela sin tjänste-
tid i beväringen fjärde klassen. Lotsar och lots-
lärlingar, hvilka befriats från öfning i fredstid,
tillhöra första klassen, det är de blifvit inskrifna,
hvarefter de år efter år öfvergå till en följande
klass.

De, som tillhöra Gotlands läns beväringens re-
serv, hänföras till klasserna 1—20 allt efter sin
lefnadsålder, så att till första klassen räknas de,
som under året fylla 19 år, till 2. klassen de,
som under året fylla 20 år o. s. v.

Rikets in-
delning i
områden
för de
värn-
pligtiges
inskrif-
ning.

8. Riket är för de värnpligtiges inskrifning
och redovisning indeladt i 31 inskrifningsområden,
51 bataljonsområden och 188 kompaniområden, de
sistnämnda med nummer från och med 1 till och
med 188. De kompaniområden, som hafva num-
mer från och med 181 till och med 188, tillhöra
Gotlands inskrifningsområde. De flesta af rikets
kompaniområden äro delade i 2 afdelningsområden,
kallade kompaniområdets första och andra afdel-
ningsområde. Hvert och ett af nu nämnda om-
råden står under sin särskilda befälhafvare.

Inom kompaniområdet lyda alla värnpligtige,
såväl beväringmän som landstormsmän, under
kompaniområdesbefälhafvaren, hvilken, då området
är deladt i 2 afdelningsområden, personligen tjänst-
gör såsom afdelningsområdesbefälhafvare i det ena
afdelningsområdet. Vid förfall för kompaniområdes-
befälhafvaren öfvertager afdelningsområdesbefälhaf-
varen befalet inom kompaniområdet.

Utom dessa befälhafvare förordnas en land-
stormsmän eller annan person, som icke är värn-
pliktig, såsom befälhafvare för hvarje afdelnings-
områdes landstorm.

II. Inskrifning och tilldelning till olika vapenslag.

9. Hvarje år förrättas inom kompaniområdena
inskrifning med de värnpligtige. Till denna för-
rättning utfärdas kallelse af Konungens Befäl-
ningshafvande genom kungörelse, och vid den
samma är hvarje inkallad värnpliktig skyldig att
personligen inställa sig, med undantag af den, som
är inskrifven å sjömanshus.

Inskrif-
ningsför-
rättning.

10. Vapenför värnpliktig inskrifves och ut-
tages till vapentjänst vid fotfolket eller artilleriet.
Den, som uttages till artilleriet, tilldelas antingen
a) fältartilleriet eller b) fästningsartilleriet.

Uttagning
af värn-
pligtige.

Värnpliktig, som icke är vapenför, kan uttagas
till någon af följande särskilda befattningar vid
nationalbeväringen, nemligen: prest, auditör, läkare,
fältskär, apotekare, veterinär, hofslagare, sadel-
makare, vapensmed, smed, snickare, bagare, slag-
tare, skräddare samt skomakare.

11. Då värnpliktig inskrifves eller, utan att
vara inskrifven, från härens eller flottans stam
öfverføres till beväringen eller landstormen, till-
delas honom ett inskrifningsnummer, hvilket han
sedan behåller under hela sin värnpligtstid. Värn-
pliktig, som undergått inskrifning och sedermera
vunnit anställning vid härens eller flottans stam,

återfår, om han derifrån öfverföres till beväringen eller landstormen, sitt forna inskrifningsnummer.

Inskrifningsnumret, som består af ett helt och ett deladt tal, har följande betydelse:

det hela talet angifver den värnpligtiges nummer inom det kompaniömråde, som han tillhör vid inskrifningen, eller till hvilket han öfverförs;

af det delade talet angifver det öfre siffertalet kompaniömrådet nummer inom riket och det nedre det år, under hvilket inskrifningen eller öfverföringen egt rum.

T. ex. inskrifningsnumret $26 \frac{182}{1890}$ angifver, att den värnpligtige har 26 till nummer bland de värnpligtige, som år 1890 inskrifvits inom eller öfverförs till kompaniömrådet n:o 182.

Värnpliktig skall känna och när som helst kunna ur minnet uppgifva sitt inskrifningsnummer.

III. Tjenstgöring och öfningstid.

Öfningstid.

12. Värnpliktig är skyldig att tjenstgöra vid det vapen, till hvilket han uttages, samt att, då han är inkallad till tjenstgöring, verkställa den tjensteförrättning, honom af vederbörande befälhafvare anvisas. Den tjenstgöring, hvilken för värnpligtigs utbildning under fredstid är lagstadgad, utgör 54 dagar samt fullgöres:

med 30 dagar under det första,

med 12 dagar under det andra och

med 12 dagar under det tredje året.

13. Denna tjenstgöring under fredstid fullgöres af beväringensman i allmänhet vid den trupps afdelning, som han är tilldelad. Tillstånd att

Har tjenstgöringen under fredstid skall fullgöras.

undergå öfning vid truppafdelning inom annat län kan endast meddelas af Kongl. Maj:t.

14. Från öfning i fredstid befrias:

Befriade från öfning i fredstid.

a) *lotsar och lotslärlingar*, hvilka dock för att åtnjuta befrielse äro pligtiga att senast före öfningstidens slut till vederbörande beväringensbefälhafvare eller militärbefälhafvaren å Gotland allenma eller insända af lotsförman utfärdadt intyg, att de vid öfningstidens början hade anställning vid lotsverket;

b) *värnpliktig*, som styrker, att han vid ingången af det år, då han fyller 19 år, varit vid *sjömanshus* inskrifven minst 4 år och deraf under minst 12 månader haft anställning i utrikes sjöfart; och

c) *värnpliktig*, som öfverförs till beväringens första uppbad från härens eller flottans stam och derstädes innehaft anställning under minst 2 år.

Värnpligtige, som öfverförs till beväringens första uppbad från härens eller flottans stam och derstädes innehaft anställning under kortare tid än 2 år, erhålla befrielse från öfning i fredstid enligt följande grunder:

den, som, innan stamanställningen tillträddes, fullgjort den å fastlandet lagstadgade tjenstgöring i beväringen, fritages från öfning; hvarförutom

två månaders vapenöfning vid de värfvade, garnisonerade truppersnas rekrytskolor, vid infanterivolontärskola, vid kavaleriskola, vid indelta kavaleriets rekryt- och remontmöte och vid någon af flottans stationers exercisskolor eller

minst 50 dagar af ett rekrytmöte vid indelta infanteriet och Vermlands fälljägarcorps eller

en sommars sjöexpedition såsom kadett vid Kongl. Sjökrigsskolan

anses motsvara *1. klasseus beväringensmöte*;

tre månaders vapenöfning vid de värfvade, garnisonerade truppernas rekrytskolor, vid infanterivolontärskola, vid kavaleriskola och vid någon af flottans stationers exercisskolor eller

ett rekryt- och ett regementemöte vid indelta infanteriet och Vermlands fältjägarecorps eller

ett rekryt- och remontmöte vid indelta kavaleriet eller

två somrars sjöexpeditioner såsom kadett vid Kongl. Sjökrigsskolan

anses motsvara: 1., 2. och 3. klassernas beväringmöten.

Inkallelse till tjänstgöring.

15. Värnpliktig inkallas till tjänstgöring under såväl fred som krig af vederbörande befäl antingen genom kungörelse, som minst 2 gånger uppläses i kyrkorna och införes i en eller flera af ortens tidningar, eller genom omedelbar order.

Inställelse af värnpliktig, som tillhör annat kompani-område.

16. Beväringsman, som undergått inskrifning utom hemorten samt erhållit tillstånd att öfvas tillsammans med beväringkontingent från det kompaniområde, der inskrifningen skett, är skyldig att, medhafvande tillståndsbevis och inskrifningsbok, utan annan kallelse än den om vapenöfningarna utfärdade kungörelsen, inställa sig vid ifrågavarande beväringkontingents samling för afgång till den bestämda vapenöfningsplatsen.

Inkallelse eller fortskaffning från öfningsorten på egen bekostnad.

17. Beväringsman kan af kompaniområdesbefälhafvaren befrias från skyldigheten att närvara vid beväringkontingents samling för afgång till öfningsorten, i den händelse att hans färd till nämnda ort derigenom i afsevärd mån förkortas. Erhålles sådan befrielse, är beväringsskyldig att å den tid, som är utsatt för vapenöfningens början, på egen bekostnad inställa sig å öfningsorten.

Skyldig att på egen bekostnad fortskaffa sig till öfningsorten och äfvenledes derifrån är den beväringsskyldig, som undergått inskrifning inom det kompaniområde, dit han hör, men som erhållit tillstånd att öfvas vid annan truppfördelning än den, som mottager beväring från nämnda område.

Vederbörande befäl kan äfven meddela beväringsskyldig tillstånd att på egen bekostnad besörja sin fortskaffning från öfningsorten, så vida beväringsskyldigens färd till hemmet eller annan ort, dit han har befogad anledning att vid öfningsstidens slut begifva sig, i afsevärd mån förkortas.

18. Beväringsman, som inställer sig omedelbart å öfningsorten, anmäler sig vid framkomsten hos vederbörande befälhafvare samt uppvisar den omedelbara ordern och tillståndsbeviset, om dylika handlingar blifvit för honom utfärdade.

Inkallelse af värnpliktig, som omedelbart inställer sig å öfningsorten.

19. Då rikets försvar det kräfver, må Konungen efter statsrådets hörande, inkalla beväringen eller de större eller mindre delar deraf, som finnas behöfliga. Dervid skall det andra uppbudet icke uppfordras, förr än första uppbudet från hela Gotlands län blifvit inkalladt.

Inkallelse af värnpliktige i krigstid.

För vid sjömanshus inskrifven beväringsskyldig, som är stadd på utrikes sjöresa, inträder under krigstid tjänstskyldigheten, så snart han anländer till svensk hamn eller sammanträffar med svenskt örlogsfartyg.

Beväringsskyldig, som icke är inkallad till tjänstgöring, då landstormen inom hans ort uppåddas, är pliktig utgå med den samma och har då lika skyldighet med landstormsmän.

IV. Mönstring, vistelseort och anmälningsskyldighet.

Mönstring och bostadsuppgift.

20. De till beväringen hörande värnpliktige, som icke under årets lopp varit inkallade till tjänstgöring, skola undergå mönstring kompanivis eller, då kompaniömrådet vidsträckt dertill föranleder, socknevis. Från inställelse vid dylik mönstring äro befriade:

a) de å sjömanshus inskrifne;

b) öfriga värnpliktige, hvilka till befälet lemna tillförlitlig uppgift om sin bostad. Denna uppgift skall fullständigt angifva beväringensmans bostad efter den 28. Oktober det år, mönstringen eger rum, samt, der uppgiften meddelas skriftligen, vara bestrykt af prest i församlingen eller annan tjänsteman eller af ordföranden i kommunalstämman, kommunalnämnden eller stadsfullmäktige. Senast å mönstringsdagen skall uppgiften hafva kommit kompaniömrådesbefälet till handa.

Värnpliktig, såväl beväringensman som landstörmsman, som förvarar hos sig det honom tilldelade gevär, skall vid mönstringen uppvisa geväret vid påföljd för underlåtenhet deraf eller om geväret finnes vanvårdadt, att det samma genast må kunna fräntagas honom.

Ifrågavarande mönstringar, till hvilka kallelse utfärdas genom kungörelse, förrättas af kompaniömrådesbefälhafvarne ärligen under tiden mellan den 25. November och December månads utgång.

Beväringensman må undergå mönstring å ort, der han vistas, äfven om han icke är mantalskrifven derstädes, men skall då till mönstringen medhafva behörigt prestbetyg.

21. Beväringensman, som icke är inskrifven vid sjömanshus, är skyldig:

att, om han vill för längre tid än 2 månader vistas utom kompaniömrådet, derom före afresan göra anmälan hos sitt kompanibefäl; samt

att vid afflyttning till annat kompaniömråde för att der mantalskrifvas, derom göra anmälan såväl före afflyttningen hos det kompanibefäl, hvarunder han förut stått, som ock inom en månad efter ankomsten till den nya boningsorten, hos närmaste befäl vid det kompaniömråde, inom hvilket han inflyttat.

Beväringensman, som är inskrifven vid sjömanshus, är skyldig:

att, då han flyttar från ett sjömanshus till ett annat, derom göra anmälan, senast en månad efter afflyttningen, hos kompanibefälet vid såväl det ena som det andra af de kompaniömråden, inom hvilka dessa sjömanshus äro belägna; samt

att, derest han upphör att vara vid sjömanshus inskrifven, göra dylik anmälan, senast en månad efter afgang, dels hos kompanibefälet vid det kompaniömråde, inom hvilket det sjömanshus är beläget, der han senast varit inskrifven, dels hos befälet vid det kompani, inom hvars område han är bosatt.

Dessa anmälningar må beväringensman göra antingen omedelbart till kompanibefälet eller ock genom vederbörande presterskap eller sjömanshusdirektion.

Anmälningsskyldighet vid längre vistelse utom kompaniömrådet och vid flyttning.

Beväringsmans förhållande vid öfverflyttning till annat kompani-område.

22. Vid öfverflyttning till annat kompani-område är beväringssman skyldig göra sig underrättad om, hvilken truppafdelning han vid öfverflyttningen tilldelats.

V. Underhåll och förmåner.

Afstång.

23. Under marsch fram och tillbaka mellan samlingsplats i hemorten och mötesplatsen erhåller beväringssman för hvardera af de 2 första marschdagarna, utom underhåll eller kontant ersättning därför, 20 öre i dagaflöning. För hvarje marschdag utöfver de 2 första skall, der sådan längre marsch förekommer, beväringssman, i stället för nämnda förmåner, erhålla i ett för allt 1 krona 50 öre i marschaflöning.

Under öfrig tjenstgöring erhåller beväringssman, jemte underhåll, sjukvård, beklädnad, utredningspersedlar och annan erforderlig utrustning, dagaflöning af 20 öre.

Ersättning vid begagnande af egna beklädnadspersedlar.

24. Beväringssman eger rättighet att under öfningstiden begagna egna beklädnadspersedlar, så vida de äro i brukbart skick och öfverensstämmande med fastställda modeller. Ersättning här för utgår med visst belopp, dock endast i den händelse att beväringssman är försedd med hel omgång af egna beklädnadspersedlar, med undantag af kappa och hufvudbonad.

Ersättning vid begagnande af egna småpersedlar.

25. Beväringssman, som åtager sig att vid inställelse till öfning vara försedd med nödiga skjortor, strumpor och skodon, allt i fullgodt skick, uppbär för såväl anskaffning som underhåll af dessa persedlar en kontant ersättning af 16 öre

för hvarje dag af öfningstiden, dock ej för utryckningsdagen eller de dagar, han är intagen å sjukhus. Denna ersättning utbetalas före uppbrottet från mötesplatsen. Hållas persedlarne icke i godt och brukbart skick, innehålls så mycket af ersättningen, som erfordras för afhjelpande af befintliga brister.

26. Landstormsmän är under tjenstgöring Landstormsmän. pligtig att sjelf förse sig med kläder och att, derest staten icke kan genast vid uppkallandet anskaffa föda, under tiden förse sig äfven med sådan, mot ersättning af staten för värdet af soldatportion.

Vapen, ammunition samt fälttecken, angifvande landstormsmans egenskap af krigsman, tillhandahållas af staten.

27. Värnpliktig, som under tjenstgöring ädrager sig sådan skada, att hans arbetsförmåga derigenom i större eller mindre mån minskas, erhåller det understöd eller den pension, som författningarna rörande pensionering vid hären eller flottan bestämma. Pensionering.

VI. Påföljd för försummelser och laga förfall.

28. Värnpliktig, som förfallolöst uteblifver från inskrifningsförrättning, böte första gången 10 kronor, och för hvarje gång, han ånyo dermed beträdes, 20 kronor, samt vare dessutom i hvarje fall underkastad äfventyr att blifva hentad på egen bekostnad. Uteblifvande från inskrifning, tjenstgöring och münstring.

Värnpliktig, som inställer sig till inskrifning å annan ort, än der han är mantalsskrifven, men

dervid försummar aflemna prestbetyg, samt till följd deraf icke kan emottagas, anses lika med den, som icke inställt sig till inskrifning.

Uraktlåter värnpliktig, som blifvit i föreskrifven ordning inkallad till tjenstgöring, utan laga förfall att sig inställa, böte han första gången 20 kronor, och för hvarje gång, han ånyo dermed beträdes, 40 kronor, samt vare dessutom i hvarje fall underkastad äfventyr att blifva hemtad på egen bekostnad.

Uraktlåter värnpliktig att åtlyda påbud, hvarigenom han vid utbrott af eller fara för krig eller under dess fortgång inkallas till tjenstgöring, utan laga förfall att sig inställa, straffas han efter krigslag.

Värnpliktig, som bort inställa sig till den årliga mönstringen i hemorten, men utan laga förfall uteblifvit, böte för hvarje gång 5 kronor.

Uraktlåtenhet att geva anmälan om flyttning.

29. Värnpliktig, som utan laga förfall underlåter att, vid längre vistelse utom kompaniområdet, vid afflyttning till annat kompaniområde eller efter ombyte af eller afgang från sjömanshus, derom göra behörig anmälan, böte hvarje gång 5 kronor.

Böters förvandling.

30. Böter, påförda efter dessa stadganden i gällande värnpligtslag, förvandlas, vid bristande tillgång till deras gäldande, enligt allmän strafflag.

Laga förfall.

31. Såsom laga förfall för uteblifvande från inskrifning eller tjenstgöring eller för annan uraktlåtenhet att fullgöra värnpligtslagens bestämmelser anses, om man är sjuk, om man är i Konungens och rikets tjenst uppbadad eller faren, eller om man sitter i häkte; vederbörande dock obetaget att, då andra än nu sagda förfall förebaras, pröfva, om de äro af den vigt, att de må gälla såsom ursäkt.

För vid sjömanshus inskrifven värnpliktig skall under krigstid dessutom såsom laga förfall för inställelse till tjenstgöring räknas att vara på utrikes sjöresa stadd.

Sjukdom skall, för att såsom laga förfall anses, styrkas med behörig läkares intyg, hvilket den värnpliktige är skyldig sjelf anskaffa. Kan han ej skaffa läkarebetyg, vare honom tillåtet att styrka förfallet med intyg af prest i församlingen eller af ordförande i kommunalstämman eller ordförande eller ledamot i kommunalnämnden.

VII. Besvär ingifvande.

32. Besvär öfver inskrifningsnämnds beslut skola ställas till inskrifningsrevisionen samt inom 14 dagar efter beslutets meddelande ingifvas till Konungens Befallningshafvande i det län, inom hvilket inskrifningsförrättningen egt rum. Besvären må äfven inom behörig tid med posten insändas; dock skall i sådant fall behörigen styrkas, att den klagande egenhändigt undertecknat besvärskriften, eller att den samma på hans begäran eller med hans samtycke blifvit uppsatt. Besvär skola åtföljas af inskrifningsbok eller annan handling, som vid inskrifningen blifvit klaganden tillstäld.

Besvär öfver inskrifningsnämnds beslut.

33. Böter, hvilka påföras för uteblifvande från inskrifningsförrättning, mönstring eller vapenöfning, må hos de värnpliktige omedelbarligen uttagas, derest de icke deremot något invända. Men vilja de för uteblifvande styrka laga förfall eller eljest åberopa någon omständighet, som kan leda till deras frikännande från bötesansvar — i hvil-

Besvär öfver påförda böter.

ken händelse de ega undfå skriftlig del af Konungens Befallningshafvandes resolution, i hvad dem rörer — skola de inom 30 dagar derefter till vederbörande kronfogde eller magistrat ingifva de bevis, som till styrkande af deras mot böternas indrifvande gjorda invändningar åberopas, vid påföljd för uraktlåtenhet deraf, att böterna utan hinder af samma invändningar må i laga ordning uttagas.

Ätnöjes värnpliktig icke med Konungens Befallningshafvandes beslut, hvarigenom böter för uteblifvande från inskrifnings- eller mönstringsförrättning eller från vapenöfning blifvit honom slutligen påförda, eger han att inom 30 dagar efter erhållna del af beslutet till Konungens Befallningshafvande ingifva sina till Konungen ställda underdåniga besvär. Besvären må äfven till Konungens Befallningshafvande med posten insändas; och skall i sådant fall behörigen styrkas, att den klagande egenhändigt undertecknat besvärsskriften, eller att den samma på hans begäran eller med hans samtycke blifvit uppsatt.

Utdrag ur

Strafflagen och Disciplinstadgan för krigsmagten

samt

Förordningen om krigsdomstolar och rättegången
derstädes.

1. Under strafflagen för krigsmagten lyda *När värnpliktige hänföras till krigsmän och lyda under krigslag.*
krigsmän. Till krigsmän hänföras äfven *värnpliktige* under viss tid, hvilken i gällande värnpliktslag är sålunda bestämd: »Till tjenstgöring inkallad värnpliktig är underkastad de i krigslag gifna bestämmelser, såväl under all tjenstgöring och under marscher, då han står under militärbefäl, som ock i fråga om åttlydnad af påbud, hvarigenom han vid utbrott af eller fara för krig inkallas till tjenstgöring.»

2. De straffarter, som efter strafflagen för *Straffarter.*
krigsmagten användas af *krigsdomstol*, äro:

- 1) dödsstraff,
- 2) straffarbete,
- 3) fängelse,
- 4) böter och
- 5) disciplinstraff.

Disciplinstraff för manskap är arrest af två slag, nemligen:

- 1) vaktarrest, i högst tio dagar, och
- 2) sträng arrest, i högst åtta dagar, hvilken senare straffart kan i visst fall förvandlas till vaktarrest, dervid tre dagars vaktarrest är lika med en dags sträng arrest.

I vissa mål tillkommer det *vederbörande befälhafvare* att ålägga disciplinstraff. Dessa mål kallas disciplinmål.

För mindre förseelser och oarter, hvilka icke finnas påkalla ansvar efter strafflagen för krigsmagten, må *vederbörande befälhafvare* använda för manskap:

- a) varning, enskild eller offentlig,
- b) vägran af tjänstledighet,
- c) exercis, vaktgöring och handräckning utom vanlig ordning,
- d) förrättande af besvärligare eller så kallade släparbeten, hvilka för krigsmagten behof kunna förefalla,
- e) inskränkning i friheten att å eljest tillåten tid vistas utom kasern, kasernrum, kvarter eller läger, och
- f) innehållande vid armén af dagaflöning eller aflöningstillägg och vid flottan af brännvins- eller ölportion eller deremot svarande ersättning.

Strafflagen för krigsmagten stadgar särskilda strängare straff för de fall, att brott eller förseelse begås under *krigstid*, i krig eller då fiendtligt angrepp befaras, eller då trupp, med anledning af inträffadt eller befaradt krig, blifvit på krigsfot stäld eller fått befallning att hålla sig till upp- brott färdig, eller då fienden är nära, eller vid

annat tillfälle, då brott mot krigslydnaden medför större fara.

I det följande äro intagna de viktigaste ansvarsbestämmelserna för brott och förseelser af manskap under fredstid.

3. Krigsman, som i afsigt att undandraga sig krigstjensten, olofligen afviker från den trupp eller det fartyg, hvartill han hörer, eller från den tjänstgörings- eller vistelseort, som är för honom bestämd, eller uteblifver efter det tiden för erhållen tjänstledighet tilländagått, eller undandöljer sig utan att från orten afvika, varde dömd för rymning.

Begår någon af manskapet rymning i fredlig tid, belägges första gången med disciplinstraff af sträng arrest, och dömes andra gången till fängelse i högst sex månader, tredje gången till fängelse från och med sex månader till och med ett år, samt fjerdre och följande gånger till straffarbete från och med sex månader till och med två år.

Har krigsman, utan afsigt att undandraga sig krigstjensten,

a) olofligen afvikit från trupp, fartyg eller läger eller annat ställe, der han skall tjänstgöra eller vistas; eller

b) inom orten, som i sådant ändamål är honom anvisad, hållit sig undan från tjänstgöring; eller

c) sedan tiden för honom beviljad tjänstledighet gått till ända eller han särskildt blifvit till tjänstgöring inkallad, underlåtit att sig inställa, utan att därför ega laga förfall eller sådant, så fort ske kunnat, hos *vederbörande befälhafvare* anmäla,

varde ändå såsom rymmare bestraffad, då han tillhör manskapet, om undanhållandet räckt öfver åtta dagar. Var frånvaron kortare, belägges den fel-

*Rymning
och olofligt
undandöljande från
krigstjenst.*

aktige för olofligt undanbällande med disciplinstraff; dock må, der återfall i brottet sker och omständigheterna äro synnerligen försvarande, dömas till fängelse i högst sex månader.

Krigsman, som, genom stympning eller annorledes, uppsåtligen gör sig oduglig till uppfyllande af sin krigstjenstskyldighet under längre eller kortare tid, straffes med fängelse eller straffarbete i högst två år.

*Om uppror,
upplöpp
och olofliga
sammankomster.*

4. Samlar sig krigsfolk till hopa och lägger det uppsåt å daga att med förenadt våld sätta sig upp emot verkställighet af förmans bud, eller att tvinga förman till någon embetsåtgärd, eller för sådan åtgärd att hämnas, men vända de upprorsmän på förmans befallning åter till lydnad och ordning, då skola anstiftare eller anförare dömas till straffarbete från och med ett till och med tre år, och de öfrige till fängelse i högst sex månader. Äro synnerligen mildrande omständigheter för handen, må deltagare, som hör till manskapet och ej var anstiftare eller ledare, dömas till disciplinstraff af sträng arrest.

Vända upprorsmän ej åter till lydnad och ordning, utan visa trotsighet emot förmans befallning, dömes anstiftare eller anförare till straffarbete från och med tre till och med sex år, och annan deltagare i upproret till sådant arbete från och med ett till och med tre år.

Göra upprorsmän våld å person, eller bryta eller förstöra de hus eller plundra eller förderfva de annan egendom, straffes anstiftare eller anförare med straffarbete på lifstid eller från och med sex till och med tio år, och annan deltagare i upproret med straffarbete från och med tre till och med sex år.

Var det *förman*, å hvilken våldet utöfvades, eller gjordes skadan å kronans hus eller å annan egendom, som blifvit stäld under krigsmagtens vård och förvar; då skall anstiftaren eller anföraren mista lifvet eller dömas till straffarbete på lifstid, och annan deltagare i upproret dömas till straffarbete på lifstid eller från och med sex till och med tio år.

Samlar sig krigsfolk till hopa och störer lugnet eller ordningen inom krigsmagten, utan att dock lägga å daga sådant uppsåt, som ofvan är sagdt, och skingrar sig ej det krigsfolk på förmans befallning, utan visar trotsighet deremot, dömes anstiftare eller anförare till straffarbete från och med ett till och med tre år, och annan deltagare i upplöppet till fängelse i högst sex månader. Äro synnerligen mildrande omständigheter för handen, må deltagare i upplöppet, den der hör till manskapet och ej är att anse såsom anstiftare eller anförare, dömas till disciplinstraff.

Hvar, som på något ställe, der krigsfolk är samladt, med högljudd röst eller med häftighet eller på annat anstötligt sätt utfår i klander emot någon öfverordnads förhållande eller åtgärder, eller öfver lön, underhåll eller beklädnad, eller företager sig annan dylik handling, deraf uppror eller upplöpp lätt kan föranledas; belägges med disciplinstraff eller dömes, der faran var större, till fängelse.

Håller krigsfolk sammankomst för rådplägnung i ämnen, genom hvilkas afhandlande missbelåtenhet kan hos krigsfolket utbredas, såsom om förmans förhållande eller åtgärder, om otillräckligheten af lön, beklädnad eller underhåll eller om annat dylikt, då skola de, som deltog i sammankomsten, straffas såsom i föregående punkt sägs.

*Om brott
mot krigs-
lydnaden,
misshandel,
förolämp-
ningar och
annat
oskickligt
upp-
förande.*

5. Vägrar krigsman att åtyda, hvad förman, under tjenstens utöfning och i hvad som angår tjensten, honom befalt, dömes till fängelse eller straffarbete i högst två år. Tillhör den brottslige manskapet och äro omständigheterna synnerligen mildrande; må han beläggas med disciplinstraff.

Underlåter krigsman att rätt fullgöra hvad förman, under tjenstens utöfning och i hvad som angår tjensten, honom befalt, eller uppehåller han genom onödig förfrågan, motsägelse eller invändning befallningens fullgörande; straffes, der brottet skedde i afsigt att förhindra verkställighet af hvad förmanen befalt, såsom i föregående punkt sägs.

Sker brottet ej i sådan afsigt, belägges den brottslige med disciplinstraff. Finnes förbrytelsen vara af svårare beskaffenhet, än att den kan anses vara med disciplinstraff försonad; då skall den brottslige dömas till fängelse i högst sex månader. Förekomma synnerligen försvarande omständigheter; må tiden för fängelsestraffet höjas till två år.

Underlåter krigsman att efterkomma öfverordnad krigsmans i särskilda fall meddelade föreskrifter, i hvad som rör allmän ordning, ordningen inom krigsmagten eller dess anseende; belägges med disciplinstraff eller dömes till fängelse i högst sex månader.

Gör krigsman våld eller annan misshandel å öfverordnad krigsman, i eller för embetet eller tjensten eller utom tjensten, då den öfverordnade bär sin tjenstedrägt, och det sker å tid eller ort, att gerningen väcker stor uppmärksamhet och förargelse, dömes, om den våldförde är officer eller underofficer, till straffarbete från och med två till och med sex år; dock må, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, tiden för straffarbetet

nedsättas till sex månader. Tillhör den våldförde manskapet, dömes den brottslige till straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader. Sker brottet i andra fall; dömes till fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst ett år.

Utbrister krigsman emot öfverordnad krigsman i smädligt, föraktligt eller vanvördligt yttrande, eller förgriper sig emot honom med hotelse eller annan missfärlig gerning i eller för embetet eller tjensten, eller utom tjensten, då den öfverordnade bär sin tjenstedrägt, och det sker å tid eller ort, att yttrandet eller gerningen väcker stor uppmärksamhet och förargelse, straffes den brottslige, om han tillhör manskapet, och om den förolämpade är officer eller underofficer, med fängelse, och, om jemväl den förolämpade tillhör manskapet, med fängelse i högst ett år; dock må, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, till disciplinstraff dömas.

Förolämpas öfverordnad krigsman eljest af underordnad krigsman, dömes den brottslige till disciplinstraff eller fängelse i högst sex månader.

Den, som visar ohörsamhet eller sätter sig upp emot skildtvakt i afseende å hvad denne, enligt reglemente eller särskild befallning, har att i sådan förrättning verkställa eller förhindra, dömes till fängelse eller straffarbete i högst ett år. Tillhör den brottslige manskapet och förekomma synnerligen mildrande omständigheter; må han beläggas med disciplinstraff.

Hvad föregående punkt innehåller om ohörsamhet och uppstudsighet emot skildtvakt, gälla ock der sådant brott begås emot annan vakt eller patrull eller för bevakning eller ordningens upprätthållande särskildt utställd eller utsänd truppafdelning.

Våldför sig krigsman å eller gör förolämpning mot annan krigsman, som icke står till honom i förhållande af öfverordnad eller underordnad, och sker det i och för den våldfördes eller förolämpades embete eller tjänst, dömes den brottslige, om han tillhör manskapet, med disciplinstraff eller fängelse i högst sex månader.

Hvar, som, under tjenstgöring eller eljest i fält, läger, vaktrum eller kasern, inom militärsjukhus eller kronans varf, verkstad, förråds- eller tyghus, eller på kronans fartyg gör oljud eller oväsende, eller kommer annorledes förargelse åstad, eller finnes vara af starka drycker öfverlastad, belägges med disciplinstraff. Lag samma vare, om krigsman begår sådant brott å väg, gata eller annan allmän plats inom garnisons- eller stationsort.

Krigsman, som eljest, i eller utom tjensten, brister i anständigt uppförande, eller visar opålitlighet, eller vanvårdar den aktning, som han af andra bör ega; varde ock, der han ej derför, enligt strafflagen för krigsmagten eller annan lag, gjort sig förfallen till särskildt ansvar, belagd med disciplinstraff.

6. Den af manskapet, som olofligen säljer, pantsätter eller annorledes förskingrar, eller uppsåtligen förstörer eller skadar åt honom till bruk lemnade bevärings- eller beklädnads-persedlar, ammunition, tjenstehäst eller dess mundering eller foder eller hvad annat, som till utrustning hörer, eller af manskap utan behörigt tillstånd köper eller tillhyter sig, eller till försäljning eller säson pant, gåfva eller lån emottager häst eller annat, som här är sagdt, belägges *första gången* med disciplinstraff af sträng arrest, och dömes *andra gången* till fängelse i högst sex månader, *tredje gången* till

*Om stulne
görelse å
egendom,
som är af
sedd för
krigsmag-
ten; om
försking-
ring och
stöld.*

fängelse från och med sex månader till och med ett år, samt *fjerde och följande gånger* till straffarbete från och med sex månader till och med två år.

Stjäl man något af krigsmagtens förräder eller egendom ur tyghus, varf, verkstad, fartyg, kasern, tält, stall, åkdon eller annat ställe, der sådan egendom veterligen förvaras, eller stjäl någon eljest egendom, som han vet vara för krigsmagtens behof afsedd; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med två år; varde ock dömd till förlust af medborgerligt förtroende på viss tid.

Hvar, som från annan, hvilken är förlagd med honom i samma kvarter, kasern, tält, militärsjukhus eller annat dylikt ställe eller tjenstgör å samma fartyg, föröfvar stöld af gods, som denne der har förvaradt, dömes till straffarbete i högst ett år och förlust af medborgerligt förtroende på viss tid.

Föröfvar skildtvakt eller aman, som är på vakt eller till bevakning af gods kommenderad, tillgrepp till större eller mindre belopp af det, som är under hans skydd eller bevakning, dömes för stöld till straffarbete från och med ett till och med fyra år och förlust af medborgerligt förtroende för alltid eller på viss tid.

7. Den, som uppsåtligen i tjensten afgifver osannfärdig rapport, skall, om han hörer till manskapet, dömas till fängelse eller till straffarbete i högst två år.

*Om andra
öfverträ-
delser af
tjenste-
pligter.*

Släpper någon, som är på vakt eller eljest beordrad till fånges eller häktad persons bevakning, med vilja eller af vårdslöshet honom lös eller hjälper honom att undkomma, dömes den skyldige, om han hörer till manskapet, i förhållande till förbrytelsens beskaffenhet, till straffarbete i högst

fyra år eller fängelse i högst sex månader eller disciplinstraff.

Befriar man, medelst våld eller list eller anordnes, någon, som är insatt i militärhäkte eller skall af krigsman afföras i arrest eller häkte eller inställas till förhör, eller gör någon försök till utförande af sådant brott genom våld; vare det, vid straffets bestämmande efter allmän lag, ansedt såsom försvarande omständighet.

Skildtvakt, som i fredstid öfvergifver sin post eller lemnar den åt annan, dömes till fängelse i högst sex månader. Förekomma synnerligen mildrande omständigheter; må han beläggas med disciplinstraff af sträng arrest.

Visar krigsman värdslöshet, försummelse, oförstånd eller oskicklighet i fullgörande af de tjenstepligter, som honom, efter reglementen eller andra allmänna författningar, instruktioner eller särskilda föreskrifter, åligga eller af förhållandenas beskaffenhet påkallas, och är ej i strafflagen för krigsmagten eller annan lag å förseelsen särskildt ansvar satt, belägges den brottslige med disciplinstraff. Finnes förbrytelsen vara af svårare beskaffenhet, än att den kan anses vara med disciplinstraff försonad, då skall den brottslige dömas till fängelse i högst sex månader. Förekomma synnerligen försvarande omständigheter, må, om den brottslige hörer till manskapet, tiden för fängelsestraffet höjas till två år.

Besvär ut-
gifvande.

8. Öfver *Krigsrätts* utslag få besvär anföras i Krigshofrätten, som har sitt säte i Stockholm, och öfver *Krigshofrättens* utslag hos Kongl. Maj:st genom Dess Justitierevisions-expedition. Tiden för besvär anförande öfver utslag, som krigsrätt inom riket fält, är, om krigsrätten hållits i Stockholm, innan klockan tolf å femtonde dagen och

eljest före samma tid å trettonde dagen, den oräknad, då utslaget gafs.

Besvär öfver krigshofrätts utslag skall inlemnas före kl. tolf å trettonde dagen, efter det utslaget blef kungjordt eller, der det blifvit offentligen afkunnadt, sådant skedde.

Den, som blifvit af befälhafvare belagd med disciplinstraff och dermed ej åtnöjes, eger att sist innan klockan tolf å trettonde dagen efter den, då straffet fulländades, den dagen likväl oräknad, ingifva sina besvär till den domstol, under hvilken den befälhafvare, som ålagt straffet, med afseende å embetsfel lyder. Är den domstol krigsrätt, skola besvären inom nämnda tid ingifvas till den befälhafvare, som har att förordna krigsrätten. Utan hinder af anförda besvär skall straffet i föreskrifven ordning verkställas.